

Adam Brož, **Rzym i okolice**. Przewodnik turystyczny. Krajowa Agencja Wydawnicza RSW Warszawa 1984. Stran 184, 20 barevných obrazových příloh, 16 mapek v textu.

Polský průvodce po uměleckých pamětihodnostech Říma a jeho okolí, který se objevil i na našem knižním trhu, je velmi užitečnou a praktickou příručkou pro návštěvníka, jenž se rozhodl v Římě strávit minimálně 7—10 dnů. Poznávání nejvýznamnějších památek výtvarného umění od antiky až po dnešek je rozčleněno do 13 prohlídkových okruhů různé časové náročnosti. Minimální doba k jejich důkladnému zvládnutí se pohybuje od 4 do 7 hodin. Při studiu průvodce mě zaujal autorův přístup k členění jednotlivých úseků. Jsou seřazeny v koherentní celky, jež jsou vybrány tak, aby umožnily poznat nejdůležitější pamětihodnosti vybraného sektoru a respektují přítom i časovou úspornost. V tomto pečlivě seřazeném uspořádání vidím určitou kvalitu polského průvodce v porovnání s běžnými italskými bedekry zhruba stejného rozsahu, i když jinak je zřejmé, že z nich autor z velké části čerpal. Navíc byl průvodce doplněn četnými odkazy na vztahy významných polských osobností minulosti i důležité události, v nichž se polská kultura prolínala s římským prostředím.

Nakolik mohu posoudit, alespoň v částech věnovaných antickým památkám, autor se nevyvaroval několika chyb a banálních omylů. Např. na str. 10 velice podivným způsobem uvádí jednotlivé pahorky tvořící jádro republikánského Říma 5.—4. stol. p. n. l. Chyby nalézáme i v číselných údajích — např. nejsou přesně uvedeny počty exponátů ve dvou sálech Kapitolského muzea (Salla degli Imperatori a Salla dei filosofi) a dost podstatně se liší od informací ve speciálním průvodci. Rozloha vatikánského chrámu uváděná na str. 157 nečiní 151 m², ale přesně 15 160 m². Ze starších předloh autor přebírá dnes již zastaralé a nepřesné údaje týkající se například: charakteristiky tzv. Dívků z Anzia z Museo delle Terme dnes pokládané za kopii helénistického díla, zatímco dříve byla považována za řecký originál 4. stol. p. n. l. Podobně na str. 124 je obsažena dnes již zavržená hypotéza o funkci křesťanských katakomb jako útočišť při pronásledování ve 3. stol. Na str. 92 se setkáváme s nesprávnou datací vzniku dřevěného portálu basiliky Santa Sabina. Vzhledem k nejruznějším okolnostem je nepravděpodobné, že by vznikla až ve 2. pol. 5. stol. Při výkladu o lateránském baptisteriu je chybně uvedeno jméno manželky Constantina Velikého Fausty.

Z některých údajů čtenáři nemusí být zřejmé, kde se jedná o antickou a kde o pozdější památku. Takto nepřesně je charakterizován například tzv. severovský oblouk Penězoměnců (Arco degli Argentari).

V závěru knihy je zařazen i přehled turisticky atraktivních lokalit v okolí Říma (užitečné jsou údaje ke způsobu dopravy), seznam římských muzeí a galerií a jejich otevírací doba. Úplně na konci je jako příloha zařazen seznam jednotlivých umělců, s jejichž tvorbou se návštěvník Říma setká, a stručná charakteristika jejich života a díla.

Marie Pardyová

Řehoř z Toursu, **O boji králů a údělu spravedlivých**. Přeložil Jaromír Kincl, Praha, Odeon (Živá díla minulosti) 1986. S. 661.

Spis Řehoře Tourského, autora konce 6. stol., známý běžně jako „Historia Francorum“, právní historik Jar. Kincl nejen přeložil, ale opatřil i poměrně obsáhlou předmluvou (str. 7—35), poznámkami a vysvětlivkami a rejstříkem. Překladatel dal dílu titul „O boji králů a údělu spravedlivých“, neboť obvyklé označení považuje za nepatřičné; Řehoř sám dal patrně spisu název Historiarum libri decem. Kincl zdůrazňuje, že Řehoř nechtěl psát kmenovou kroniku (jako Paulus Diakonus, Beda Venerabilis nebo Isidorus ze Sevilly), nýbrž kroniku světovou, jak o tom svědčí obsah 1. knihy. V tom případě se ovšem záměr autora rozešel s výsledkem: už od konce 1. knihy nese spis všechny rysy kroniky kmenového svazu. Takové zúžení obzoru, ztotožnění franckého teritoria s celým tehdy známým kulturním světem, politická situace v tehdejší zmatené a roztržité Evropě dovolovala, ne-li vynuocovala.